

Яраслаў Мудры — сын Рагнеды

Мая Радзіма — Беларусь

4 клас

МЭТА: паказаць, якую ролю ў гісторыі адыграў вялікі кіеўскі князь Яраслаў — сын Рагнеды і Уладзіміра.

ЗАДАЧЫ:

— пазнаёміць з найбольш важным накірункамі дзейнасці Яраслава Мудрага: кіраўніцтвам дзяржавай, асветніцтвам, напісаннем законаў, умацаваннем адзінства дзяржавы;

— садзейнічаць развіццю мыслення шляхам разважання над вывучаемым матэрыялам, пабуджаць цікавасць да гістарычнага мінулага;

— выхоўваць разуменне агульнасці лёсу трох братніх славянскіх народаў, а таксама добра-зычлівыя адносіны да нашых гістарычных суседзяў.

Проверка домашнего задания

1. Прадоўжыце лагічны ланцужок:

Рагнеда — замужам (Р) **Гарыслава** —
— у манашках (А) **Анастасія**

2. З дапамогай лічбаў і літар суаднясіце паміж сабою імёны і назвы ў левым і правым слупках:

1) Рагвалод	1 — а)	Полацк
2) Уладзімір	2 — а), б, е, в	
3) Яраполк	3 — б)	Ноўгарад
4) Рагнеда	4 — а), б, г	Заслаўе
5) Ізяслаў	5 — а, г	

Паведамленні:

1. Рагнеда — мужная палачанка.
2. Ізяслаў — князь-асветнік.

Адкуль пайшла назва горада Заслаўе?

План урока

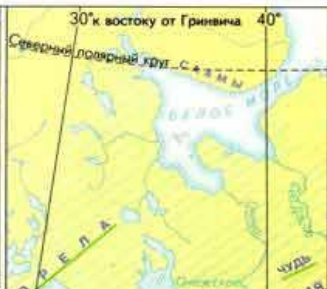
1. Дзяржава Кіеўская Русь.
2. Вялікі кіеўскі князь Яраслаў Мудры.

Чаму Яраслава назвалі Мудрым?

РУСЬ в IX - начале XII в.

Приношение дани вятичами Святославу

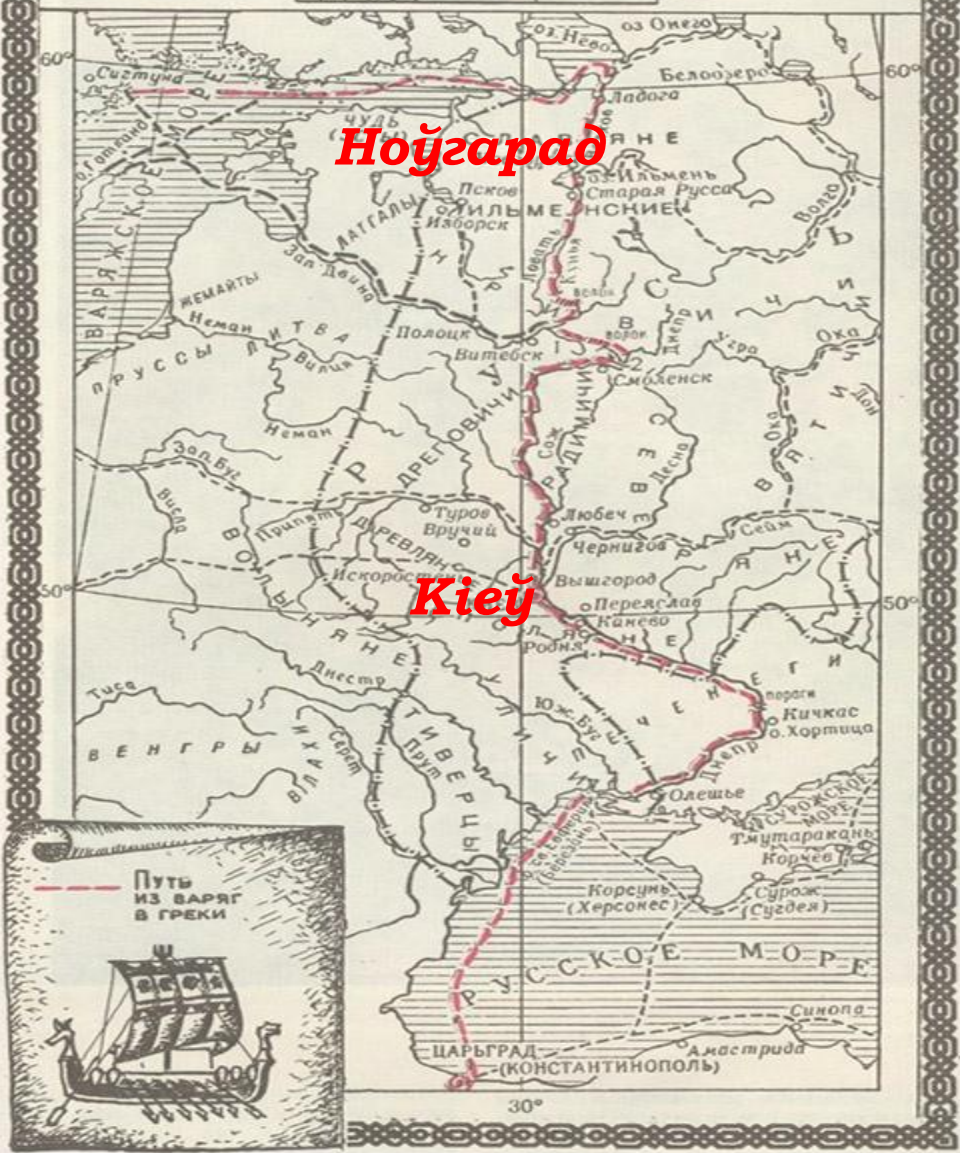
Построение Новгорода ильменскими словенеми

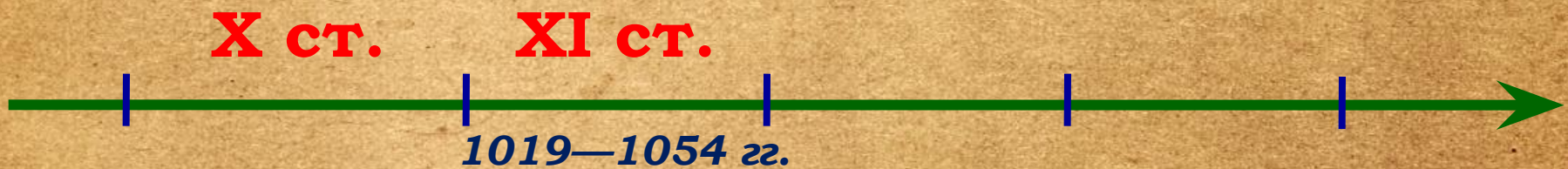
- СУМЬ:** Соседние племена и племенные объединения
  - Направления походов русских князей
  - ⊘** Оборонительные укрепления от кочевников
  - ←** Перемещение половцев в X-XI вв.
  - Набеги варягов в IX - начале XI в.
  - Набеги кочевников в IX - XI вв.
  - X 971** Места и годы сражений
  - Центры ремесла и торговли
  - Важнейшие торговые пути
  - Столицы государств
  - Границы и территории государства к середине XI в.
- ПОЛЯНЕ:** Племенные объединения восточных славян в IX - X вв.
- Территория Руси в конце IX в.**
- Территория Руси в X - первой половине XI в.**
- ЭСТЫ:** Племена и племенные объединения, платившие дань Руси
- Границы Руси к середине XI в.**
- Территории, осваиваемые в XI в.**

Путь из варяг в греки

190 0 190 380 км

Стужка часу

Князь Ярославъ Мудры

Князь Ярославъ Мудры

Вялікі Ноўгарад

Горад Кіеў

Закон «Руская Праўда»

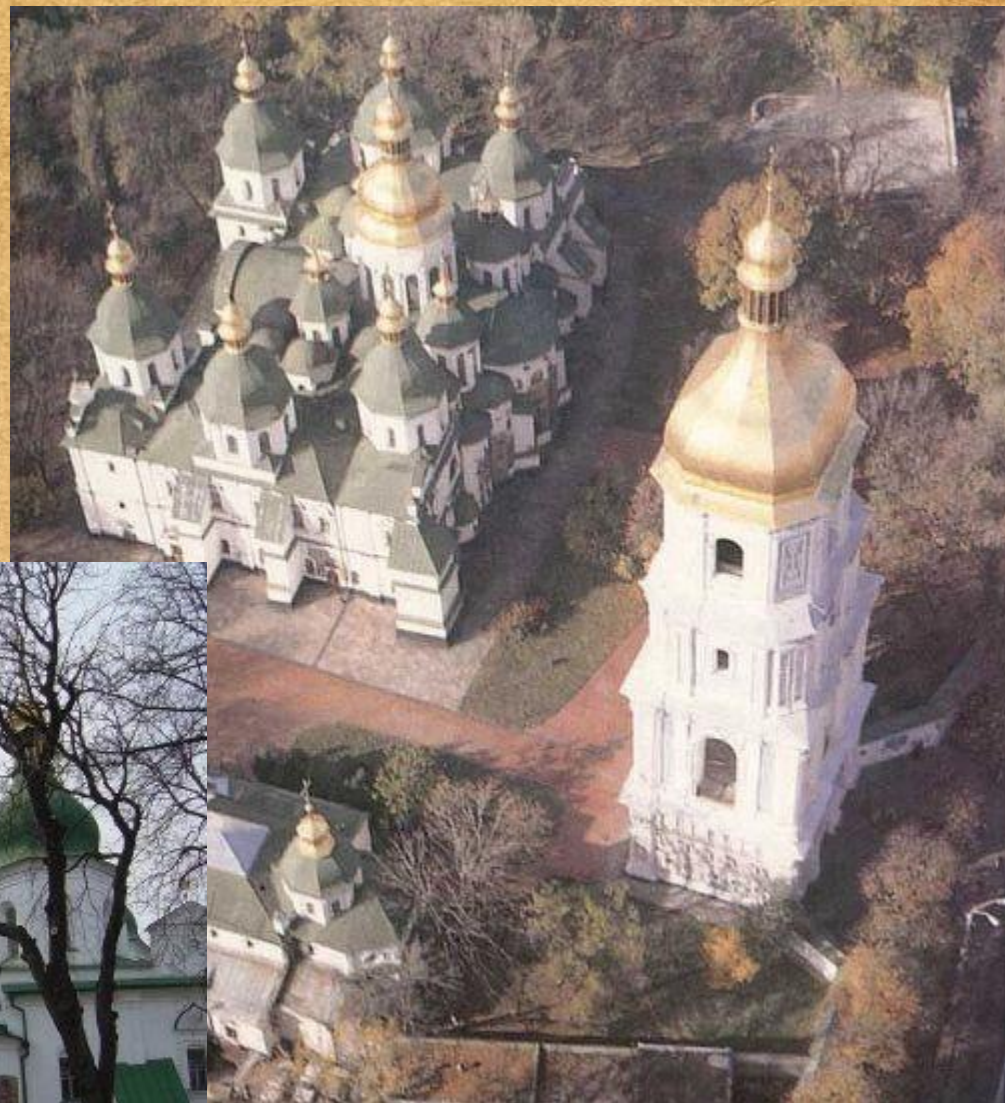
«Руская праўда», напісаная Яраславам Мудрым, была першым вядомым у гісторыі законам у ўсходніх славян.

§ 55. «Калі селянін уцячэ ад свайго пана, не разлічыўшыся з ім, то становіцца яго рабом...»

§ 85. «Калі селянін памрэ, то ўся яго маёмасць адыходзіць да князя...»

§ 86. «Калі памрэ багаты чалавек або дружыннік (княжацкі воін), то маёмасць не ідзе князю...»

**Сабор святой Сафіі
ў цэнтры Кіева
(пабудаваны ў 1037 г.)**

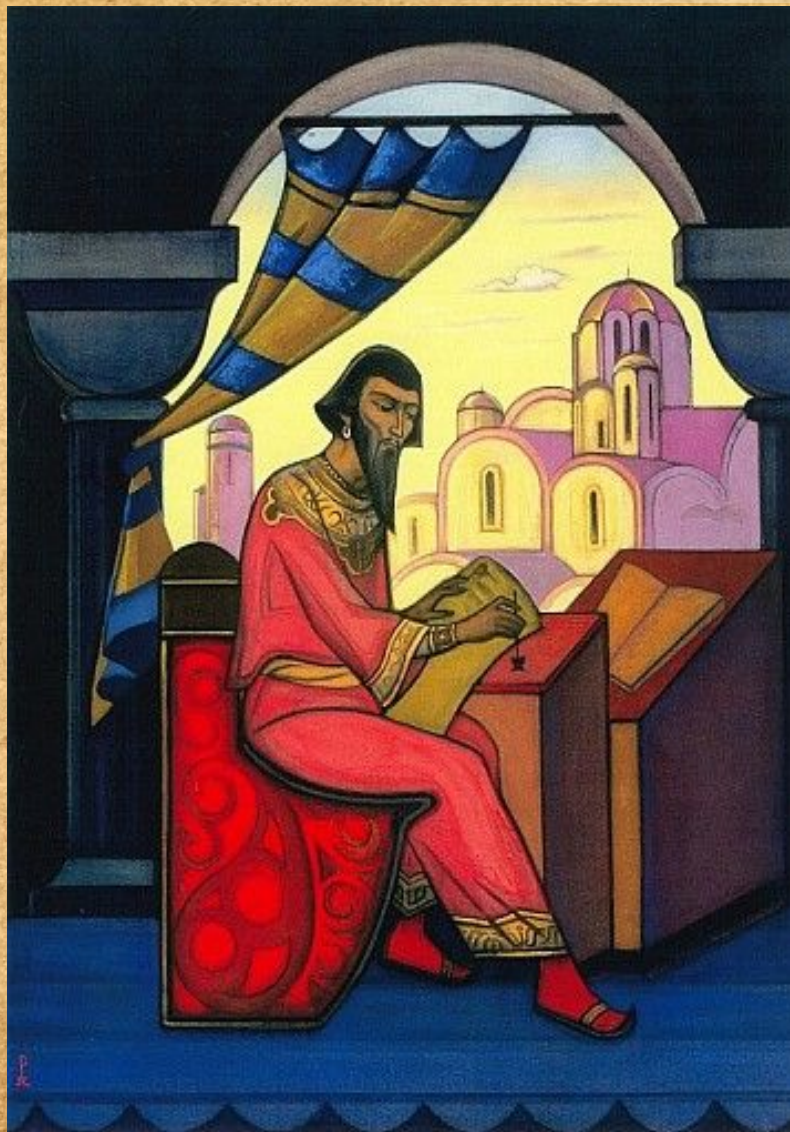

Фрэскі Сафійскага сабора ў Кіеве

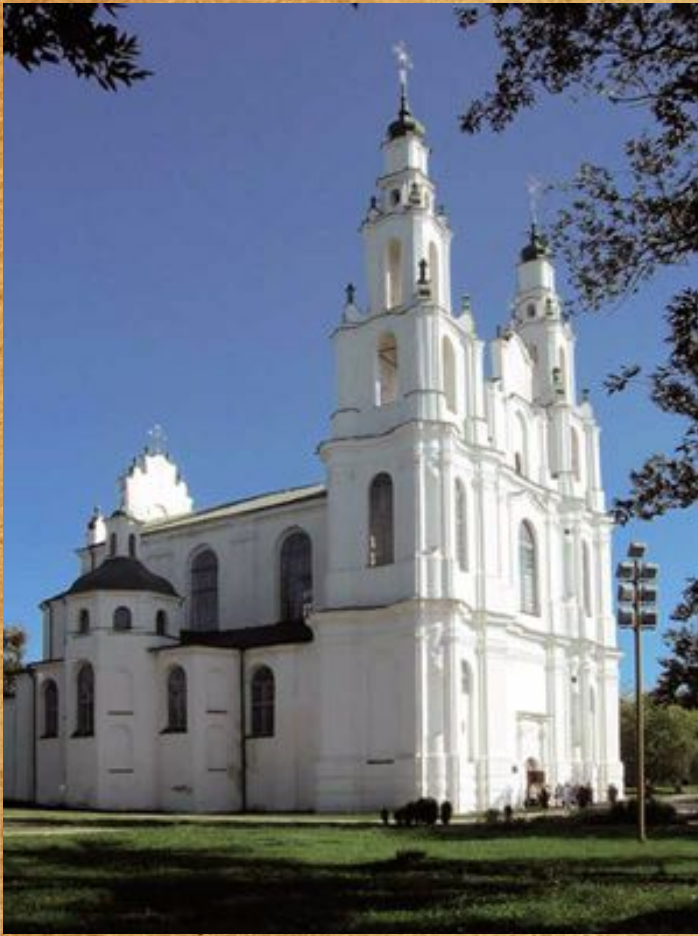
У саборы святой Сафіі захоўвалася знакамітая бібліятэка Яраслава Мудрага. Яраслаў быў скупым, але на пакупку кніжак грошай не шкадаваў. У яго вялікай бібліятэцы былі кніжкі на славянскай, грэчаскай і іншых мовах. Кожная з іх, упрыгожаная каменнямі, жамчужынамі, золатам і срэбрам, уяўляла сабой цэлы скарб. Бібліятэку да нашых дзён шукаюць гісторыкі, археолагі, але яшчэ не знайшлі.

Тут жа была першая на Русі кнігапісная майстэрня. Адсюль разышліся кнігі па ўсёй Русі. Месца для будаўніцтва Сафіі князь выбраў нечаканкова. Там, дзе зараз стаіць сабор, Яраслаў атрымаў сваю галоўную ваенную перамогу. Гэты храм пабудаваны ў гонар перамогі ў 1036 г. войска Яраслава над печанегамі, якія напалі на Кіеў.

Князь гаварыў сваім сынам: «Кніжныя словы ёсць рэкі, якія нападўняюць сусвет».

**Сабор святой Сафіі
ў Полацку**

**Сабор святой Сафіі
ў Ноўгарадзе**

Кіеўская Русь у часы Яраслава Мудрага

Чаму Яраслава назвалі Мудрым?

Князь	Яраслаў сын Рагнеды і Уладзіміра	Военачальнік
Асветнік		Падзяліў княствы
Склаў законы		Разумны
Пабудаваў храм		Разважлівы

Помнік Яраславу Мудраму ў Яраслаўлі

Помнік у Кіеве

Ордэн князя Яраслава Мудрага (Україна)